

O določbah § 61—64 jurisdikcijskega pravilnika.

Spisal c. kr. sodni tajnik **Ivan Kavčnik**.

Na čelo je tu postaviti določbo §-a 51. jur. pr., da pred samostojno trgovsko sodišče¹⁾ ali pred trgovske senate²⁾ spadajo mej drugim spori iz trgovskih opravil, ako gre tožba proti trgovski družbi ali trgovcu, kojega tvrdka je vpisana v trgovskem registru, ali pri registrovani pridobitvi in gospodarski zadrugi, in če je opravek na strani toženca trgovski opravek. —

Ločimo vprašanja, ako stvar spada pred civilni ali pa trgovski senat in ako spada pred sodni dvor ali pa pred samostojno trgovsko sodišče.³⁾

I. Če gre za to, spada-li stvar pred **civilni** ali pred **trgovski** senat sodnega dvora:

Postavimo te-le slučaje:

I. Tvorničar v Reichenbergu toži ljubljanskega trgovca za vsoto več kot 500 gld. na podlagi fakture, ki ima v smislu §-a 88. jur. pr. pristavek „plača se in toži v Reichenbergu“, na plačilo pri trgovskem senatu v Reichenbergu. (Po § u 226., odst. 2. civ. postopnika mora tožba nasloviti se na trgovski senat dotičnega sodnega dvora.) Ko se prične razprava, pokaže zastopnik toženca potrdilo iz trgovskega registra deželnega sodišča ljubljanskega, da toženec niti protokolovan trgovec ni in vgovarja nepristojnost. Nepristojnost trgovskega senata je tu

¹⁾ V uradnem prevodu bomo bržčas mesto tega izraza zagledali staro „sodnijo“.

²⁾ Po Štrekljevem „starešinstvo“, po Winklerjevem „odbor“. Skoro da v avtentičnem prevodu dobimo izraz „odbor“.

³⁾ V nastopnem o trgovskih senatih ali trg. sodnih dvorih povedano, velja tudi za rudarske in pomorske sodne dvore.

očividna. In za take jasne slučaje določa § 61. jur. prav., da se trgovski senat reformuje v civilni senat s tem, da jednostavno odslovi trgovskega prisednika, privzame za sodnika strokovnjaka in tako predrugačen senat potem stvar razpravlja in rzsodi.

2. Nasproten slučaj: Tvorničar toži v Reichenbergu pri civilnem senatu ljubljanskega trgovca, meneč, da le-ta ni protokolovan. Zastopnik toženca pa pri razpravi producira izpisek iz trg. registra in ž njim dokaže, da je toženec takrat, ko se je kupčija sklenila, bil že protokolovan. Ker je stvar tudi tu do cela jasna, prelevil se bode civilni senat v trgovski senat s tem, da odslovi jednega sodnika, pokliče pa trgovskega prisednika in se tako konstituje kot trgovski senat in stvar razpravlja in rzsodi. Tudi to določa § 61. l. c.

Čestokrat pa nepristojnost ne bode takoj na prvi hip jasna n. pr.:

3. protokolovan trgovec z mešanim blagom na deželi, ob jednom veleposestnik, naročil je pri tvornici L. za izdelovanje gospodarskih strojev v Žalcu strojev za več kot 500 gld. Tvorница toži ga za plačilo na podlagi fakture pri trgovskem senatu okrožnega sodišča v Celji, meneč, da je toženec stroje naročil za svojo trgovino. Toženec vgovarja nepristojnost, češ, da je stroje naročil za svoje veleposestvo, da s stroji niti ne kupčuje. Tožiteljica hoče dokazati nasprotno, rekoč n. pr., da je toženca že prej enkrat prav zaradi strojev tožila pri trgovskem senatu, čemur toženec ni vgovarjal, ter da je isti tudi predmetne stroje naročil za svojo trgovino in jih nekaj tudi odprodal. Tu stvar ni takoj jasna, je li kupčija na strani toženca trgovski opravek v smislu čl. 271.—274. trg. zak., in zato trgovski senat ne more takoj o svoji pristojnosti izreči se. Tu pa veleva § 62. l. c., da v takih slučajih privzemi trgovski senat še sodnika strokovnjaka kot dopolnilnega sodnika (Ergänzungsrichter) in stvar obravnava se pred tako dopolnenim senatom.

4. Naopak: Protokolovan trgovec z manufakturnim blagom in posestnik razširi svojo trgovino tudi na mešano blago, osobito poljedeljske stroje. Naroči take stroje, a za naročilo porabi še staro tiskovino, na kateri se glasi njegov značaj le kot trgovec z manufakturnim blagom in kot posestnik. Tvorница meni, da je naročil stroje za svoje poljedelstvo in ga zato toži pri civilnem

senatu. Sledi vgovor toženca, da je stroje naročil za svojo trgovino; protivgovor tožiteljice, da toženec ima le stroje na svojem posestvu. Tudi tu ni stvar takoj jasna in tudi za take slučaje propisuje napominani § 62. l. c., da je senat dopolniti in sicer tu s trgovskim prisednikom.

Sedaj se — v slučajih pod 3. in 4. — vrši pred dopolnjenim senatom razprava. Po končanej razpravi posvetuje se prvotni senat o pristojnosti. Recimo, da v slučaju pod 3. pride do sklepa, da je stvar *trgovska*, v slučaju pod 4. pa da je *civilna*. Tedaj je prvotni senat pristojen in dopolnilni sodnik nima nikakega opravka več. Stvar razsodi prvotni senat. Drugače pa, ako prvotni senat spozna, da ni pristojen. Tu izstopi iz prvotnega senata — toraj iz *trgovskega* senata *trgovski prisednik* (slučaj pod 3.), iz *civilnega* senata *sodnik strokovnjak* (slučaj pod 4.) in mesto njega vstopi *dopolnilni sodnik* v meritorno posvetovanje, in ta prememba mora se v razsodbi naznaniti.

V teh slučajih pa izstopivši sodnik svoje vloge ni še končal. On ima v treh dneh izročiti svoje spisano mnenje v meritornem oziru predsedniku senata. To določa § 62., odst. 3. l. c. Pomen ima to spisano mnenje, kakor bodemo videli, za prizivno instancijo (stopinjo).

Tu naj omenim nazor Demelius-a¹⁾, da posebno mnenje odda le izstopivši sodnik strokovnjak, ne tudi *trgovski prisednik*. To on izvaja iz slova § a 62., odst. 3. in § a 7., odst. 2. j. pr., češ, da člani senata so le sodniki strokovnjaki in zato le ti smejo oddati posebno mnenje, ako iz senata izstopijo. Takej ozkosrčni verbalni interpretaciji nikakor ne morem pritegniti. § 7., odst. 2. jur. pr. izrecno pravi, da pri samostojnih *trgovskih sodiščih* in *trgovskih senatih* opravlja mesto člana senata *sodnik lajik*. S tem pa pač postane član senata. Kakor bodemo pozneje videli, to posebe oddano mnenje na glavno stvar nima nikakega vpliva, ampak samo na vprašanje o pristojnosti. Za to formalnost pa pač sme imeti mnenje sodnika lajika isto vrednost, kakor mnenje sodnika strokovnjaka.

II. Ako gre zato, spada stvar pred **sodni dvor**, ali pa pred posebno **trgovsko sodišče**:

¹⁾ Komentar v Ger. Zeitung 1897.

Sodni dvor na sedežu posebnih trgovskih sodišč nima trgovskih prisednikov. Če se toraj pred njim vgovarja nepristojnost, potem ni družega pripomočka, kakor da o tem vgovoru razsodi. Ako je nepristojnost na prvi hip jasna, razsodil bode takoj, če pa ni, razpravljaj bode o tem vgovoru. Če je nepristojen, moral bode tožbo zavrniti in tožitelj sme, še preden ukrep (o pristojnosti razsoja se z ukrepom, ne z razsodbo, § 261. c. pr. r.) stopi v pravno moč, tožbo vložiti pri trg. sodišču (§ 46., odst. 3. jur. pr.).

Ako se pred posebnim trgovskim sodiščem vgovarja nepristojnost, in sodišče temu vgovoru ugodi, potem se analogno kakor trgovski senat, premeni v civilni sodni dvor s tem, da trgovski prisednik izstopi in mesto njega vstopi sodnik strokovnjak, odnosno, ako nepristojnost ni takoj jasna, da se poslednji privzame kot dopolnilni sodnik. Motivi k vladni predlogi zakona utemeljujejo to določbo s tem, da ima trgovsko sodišče dovolj izobraženih sodnikov, ki bodo civilno zadevo umeli prav tako dobro rešiti, kakor civilni sodni dvor.

§ 104., odst. 2. jur. pr. določa, da se stvari, ki spadajo pred civilni senat, odnosno pred civilni sodni dvor, ne smejo nikdar prorogovati pred trgovski senat, odnosno trgovsko sodišče. § 43. jur. pr. in § 240. c. pr. r. pa določata, da se mora na nepristojnost, iz tega temelja izvirajočo, vedno uradoma ozirati. Iz tega principa izhajajo prej razmotrene določbe, da se trgovski senat ali trgovsko sodišče premeni v civilni senat, ter kot tak razpravlja in izreče razsodbo in ne več kot trgovski senat ali trgovsko sodišče. Posledica tega principa je pa tudi določba §-a 63., odst. 3. jur. pr., ki propisuje, da, ako trgovski senat ali posebno trgovsko sodišče meni, da je stvar civilna, mora uradoma postopati po določbah § ov 61. in 62. jur. pr., to je: premeniti se v civilni senat bodisi takoj, bodisi po razpravi, privzemši dopolnilnega sodnika strokovnjaka k razpravi.

III. Kako sodi v takih slučajih višje deželno sodišče kot vzklicno sodišče?

Če je v slučajih §-a 61. jur. pr. civilni senat takoj izrekel se nepristojnim ter, privzemši trgovskega prisednika mesto odstopivšega sodnika, premenil se v trgovski senat, odnosno, če se je naopak trgovski senat ali posebno trgovsko sodišče izreklo se takoj nepristojnim in se izvršila prememba v civilni senat,

ter se je stvar pred premenenim senatom razpravljala, višje sodišče pa vidi, da je izrek o nepristojnosti bil napačen, potem se je stvar razpravljala in rešila pred nepristojnim sodiščem in vzklicno sodišče mora rzsodbo razveljaviti ter jo odkazati na prvotni, kompetentni senat, odnosno trgovsko sodišče. Vsa zadeva se bode morala še jedenkrat razpravljati. Zato pa bode prva instancija vedno jako oprezna pri razsoji o pristojnosti in se bode le v slučajih, ki so popolnem jasni, kakor gorej pod I, 1 in 2 navedeni, izrekla takoj za nepristojno.

Drugače pa je v slučaju §-a 62. *ibid.* — ako je civilni senat, ali trgovski senat, posebno trgovsko sodišče ob vgovoru nepristojnosti (odnosno uradoma) privzelo dopolnilnega sodnika in se po razpravi izreklo za nepristojno ter je mesto jednega člana senata vstopil v meritorno posvetovanje dopolnilni sodnik. Kakor prej omenjeno, mora izstopivši član oddati svoje mnenje o stvari. Ako sedaj višje deželno sodišče vidi, da je izstopivši sodnik o stvari rzsodil prav tako, kakor senat, potem tudi, če je bil senat nepristojen, v stvari sami, ako bi se zavrnilo na pristojen senat, ni pričakovati druge rzsodbe. Zato vgovor nepristojnosti ni več vpoštevati. To določa § 64. jur. pr.

Če pa je v slučaju §-a 62. prvotni senat po razpravi zavrnil vgovor nepristojnosti, potem dopolnilni sodnik, kakor prej povedano, ne odda svojega mnenja. Žal, da ne. Tu torej višje deželno sodišče ne ve, kakega mnenja je dopolnilni sodnik in zato mora, ako vidi, da je vgovor nepristojnosti utemeljen, sodbo dvigniti, kakor v slučajih §-a 61. in stvar pred pristojni senat (trgovsko sodišče) zavriniti. Vprašanje je, ali se potem pred I. instancijo vsa stvar vnovič razpravlja. Menim, da ne. Vsaj je razpravi prisostvoval dopolnilni sodnik, njemu je toraj vsa zadeva znana in nova razprava bi bila popolnem odveč, seveda, ako ni drugih hib. Višje deželno sodišče bode toraj rzsodbo dvignilo in zadevo samo v posvetovanje izročilo I. instanciji. V to posvetovanje vstopil bode dopolnilni sodnik. Pravico zavrnitve jedino le v novo posvetovanje podeljuje vzklicnemu sodišču izrecno § 475., odst. 1. civ. pr. r.

IV. Formalnost: Kedo odloči, kateri član sodnega dvora, odnosno trgovski prisednik ima vstopiti kot dopolnilni sodnik. Tu omeniti moram najprvo, da mora glasom §-a 32. org. zak.

predsednik sodnega dvora pred pretekom leta za prihodnjo leto sestaviti senate in posamičnim senatom določiti tudi namestnike („Ersatzmänner, Vertreter“) ter določiti vrsto, po kateri vstopajo ti v senat.

§ 9. opravilnika (Geschäftsordnung) pravi, da kot opravilni sodnik (v slučaju §-ov 62., 63. jur. pr.) mora vstopiti kedo namestnikov (glasom §-a 23. trg. zak. tisti, ki je na vrsti) in le ako bi vsi namestniki bili zadržani, določi predsednik sodnega dvora na ustno naznanilo senatnega predsednika, kedo ima vstopiti kot dopolnilni sodnik. Ker pa v sestavo senatov pridejo le člani sodnega dvora, ne tudi trgovski prisedniki, velja toraj to pravilo le za šlučaje, če mora trgovski senat, videč, da je stvar civilna, privzeti dopolnilnega sodnika, ne pa tudi, ako mora civilni senat privzeti trgovskega prisednika. Za slučaj §-a 61., to je, če se senat takoj premeni, preden se stvar prične razpravljati, pa določa isti § opravilnika, da ima sodnika ali pa trgovskega prisednika, ki vstopi v senat, določiti predsednik sodnega dvora. Prav to pa bode moralo veljati za navedeni slučaj §-a 62., namreč, če mora civilni senat privzeti trgovskega prisednika, tembolj, ker civilni senat ne more imeti pravice, razpolagati s trgovskimi prisedniki. O tem pa, kateri sodnik izstopi iz senata, bodisi v slučaju §-a 61. takoj, bodisi v slučaju §-a 62. po razpravi, ako ima vstopiti trgovski prisednik, pa ni nikjer določbe. Ali bode izstopil najmlajši ali najstarejši sodnik?

V. Uporabljuvost določb §-ov 61. in 62. — Po §-u 41. jur. pr. mora sodišče vsako zadevo glede pristojnosti takoj uradoma presoditi, in sicer pri tožbah na podlagi povedeb tožitelja ter mora glasom §-a 43. jur. pr., ako se sodišče smatra nepristojnim, uradoma tožbo zavrniti. Ako pa se smatra pristojnim, potem ima še stranka pravico, vgovarjati nepristojnost, a ta vgovor mora naznaniti po propisu §-a 240. civ. pr. r. pri prvem naroku. Vrhu tega pa mora sodišče v vsakem položaju pravde ozirati se na nepristojnost, če se dotično stvar niti izrecno prorogovati ne sme (potem tudi nedopustnost pravne poti, litispendeco, razsojeno stvar). Po §-u 239. civ. post. r. sme tudi že sodnik, ki vodi prvi narok, razsoditi o vgovoru nepristojnosti, ako se stvar ne da prorogovati. Drugi vgovori nepristojnosti pa so pridržani sporni razpravi. Iz tega vidi se, da

bode vgovor nepristojnosti še le pri sporni razpravi prišel v razgovor samo tedaj, ako je sodišče pri rešitvi tožbe ni zapazilo, oziroma ni bila razvidna, a jo je stranka pri prvem naroku uveljavila in če se stvar ne da prorogovati. Če stranka vgovora nepristojnosti — seveda le tedaj, če se stvar ne sme prorogovati, — ni pravočasno, t. j. pri prvem naroku uveljavila, tedaj je stvar molče na dotično sodišče, odnosno senat prorogovana. V slučajih pod I, 1. in 3. navedenih, namreč, če trgovska zadeva teče pred civilnim senatom, morala bode toraj stranka vgovor nepristojnosti že pri prvem naroku uveljaviti, in če tega ni storila, je stvar pred civilno sodišče molče prorogovana in vgovor, ki bi se podal še le pri sporni razpravi, je nedopusten.

VI. Določbe §-ov 61.—64. veljajo tudi tedaj, ako je sodni dvor, odnosno posebno trgovsko sodišče sodil kot vzklicno sodišče. To jasno sledi iz določeb §-a 7. jur. pr.

A. Če je vzklicno sodišče sodni dvor (civilni senat, trgovski senat). Tu moram najprvo omeniti določbo §-a 446. civ. posl. r. Le-ta § propisuje, da se mora v razsodbo okrajnega sodišča, ki izvršuje tudi sodstvo v trgovskih zadevah, sprejeti dostavek, da je stvar trgovska, ako obe stranki to soglasno predlagati, ali pa, če sodnik na predlog jedne stranke tako določi. § 3. jur. pr. določa, da se morajo tako oznamenjene razsodbe potom vzklica predložiti trgovskemu senatu, odnosno trgovskemu sodišču in § 467., št. 1 civ. posl. r. pravi, da se mora tudi vzklic tako nasloviti.

Vzemimo sedaj te-le slučaje:

- a) Če ima sodba okrajnega sodišča navedeni pristavek §-a 446. civ. pr. r. in se torej vzklic naslovi in predloži trgovskemu senatu, le ta pa je mnenja, da je stvar civilna. Senat postopal bode po določbah §-ov 61. in 62. jur. pr., če je nepristojnost takoj jasna, premenil se bode, preden začne stvar meritorno razpravljati, če pa je dvomna, privzel bode dopolnilnega sodnika;
- b) če razsodba pristavka po §-u 446. c. p. r. nima zato, ker takega predloga nobena stranka stavila ni. Vzklic predložil bode I. sodnik glasom §-a 3. jur. pr., tudi če vidi, da je stvar trgovska, civilnemu senatu in le-ta se na vgovor nepristojnosti, ako ga katera stranka hoče pri vzklicni razpravi

uveljaviti, nikakor oziral ne bode, ker je stvar glasom §-a 104. jur. pr. molče prorogovana;

- c) če rabsodba navedenega pristavka zato nima, ker sodnik dotičnemu jednostranskemu predlogu ni ugodil. Tu pa bode stranka, ki je tak pristavek pred prvim sodnikom zaman predlagala, pri vzklicni razpravi vgovor nepristojnosti ponovila in senat postopal bode zopet po določbah § ov 61. in 62.

B. Če gre zato, ali bodi vzklicno sodišče civilni sodni dvor, ali pa posebno trgovsko sodišče.

Tu pa moramo razločevati, če je I. instancija bila navadno okrajno sodišče, ali pa okrajno sodišče za trgovske zadeve.

1. Če je bilo navadno okrajno sodišče.

Tu pa zopet razločujemo:

- a) če ima rabsodba pristavek po §-u 446. c. p. r.

Vzklic gre glasom §-a 3. jur. pr. na trgovsko sodišče. In če je to mnenja, da je stvar civilna, premenilo se bode v civilni senat po §-u 61. in 62. (ker se civilna zadeva pred trgovsko sodišče prorogovati ne sme, § 104. j. pr.);

- b) če tega pristavka nima, potem gre vzklic na civilni sodni dvor. Ako predloga na vzprejem pristavka po §-u 446. c. pr. r. pri prvi instanci nobena stranka ni stavila, potem je stvar, kakor gori pod A, b, molče prorogovana in vgovor nepristojnosti pred drugo instancijo je nedopusten.

Ako pa rabsodba imenovanega pristavka zato nima, ker je sodnik dotični predlog stranke zavrnil, potem pa bode civilni sodni dvor kót vzklicno sodišče na zopetni vgovor nepristojnosti, ako vidi, da je ta vgovor vtemeljen, odkazal (überweisen) zadevo na trgovsko sodišče, kajti trgovskega prisednika, kakor že omenjeno, nima in se zato ne more premeniti v trgovski senat. Da se pa zadeva v vzklicnem postopanju, ako se prizivno sodišče smatra nepristojnim, odkáže, odkazati mora pristojnemu vzklicnemu sodišču, to določa § 474. c. pr. r.

Razmotriti pa moramo tu določbe §-a 487. c. p. r., ki so po svojem slovu ravnokar navedenemu slučaju in slučaju pod A, c protivne. Ta § najpoprej določi, da se vgovor nepristojnosti vzklicnega sodišča sme le tedaj staviti, ako se hoče vstop (Einschreiten) trgovskega sodišča (sodišča za pomorske ali

rudarske zadeve) izposlovati (erwirken), ali pa odkloniti (ablehnen). Toraj če hoče mesto civilnega sodnega dvora, pred kateri je vzklic prišel, imeti kake navedenih kavzalnih sodišč, ali pa naopak. Potem pa pravi doslovno: Zur Erwirkung der Einschreitung eines solchen Berufungsgerichtes (toraj za izposlovanje vstopa kavzalnega sodišča, če je stvar prišla pred civilni dvor) kann dieser Antrag nur dann, wenn der im § 446 bezeichnete Beisatz in das Urtheil aufgenommen wurde gestellt werden. Kako pa naj se vendar izposluje vstop takega sodišča, ko vendar tako oznamljena razsodba, kakor ukazuje § 3. jur. pr. itak mora predložiti se kavzalnemu sodišču, ko toraj stvar pred kavzalnim kot vzklicnim sodiščem, katerega vstop naj se izposluje, že itak visi! Potem nadaljuje: Zur Ablehnung des Einschreitens eines solchen Berufungsgerichtes (toraj če se mesto kavzalnega sodišča hoče imeti civilni sodni dvor) nur dann gestellt werden, wenn das Urtheil erster Instanz den im § 446 enthaltenen Beisatz nicht enthält. Vsaj se vendar taka razsodba, kakor že večkrat omenjeno, po §-u 3. jur. pr. mora predložiti civilnemu sodnemu dvoru in toraj se kavzalno sodišče ne more odklanjati, če stvar pri njem niti ni. — Očividno je tu v stilizaciji pomota, kakor to naglaša tudi „Katz“ v svoji monografiji „das Urtheil“. V prvem odstavku morala bi stati pred „aufgenommen wurde“ besedica „nicht“, v drugem odstavku pa bi morala ta besedica odpasti. Opomnim pa, da se ta, vsekako pomotna stilizacija nahaja tudi v vladni predlogi ter v poročilu permanentnega odseka poslanske zbornice. Ako te določbe tako pojmujejo, potem dobi pomen tudi naslednji stavek tega §-a: Auch kann im ersten Falle der Antrag von derjenigen Partei nicht gestellt werden, welche sich gegen die Aufnahme eines solchen Beisatzes in das erstrichterliche Urtheil erklärt hat. To se pravi: Predloga, da kot vzklicno sodišče vstopi kavzalno sodišče, tista stranka, ki je bila že pri prvem sodniku proti temu, da se dostavek vzprejme, toraj da nastopi kavzalno sodišče, ne sme staviti. To je naravno. Saj pač ne gre, da bi stranka glede kompetence bila pred prvim sodnikom drugačnega mnenja, kakor pred vzklicnim sodiščem. Če pa postavimo, da je besedilo zakona pravo, potem bi ta določba velevala: Če si bil pred prvim sodnikom proti vzprejemu dostavka, sodnik

pa ga je vzprejel in toraj predložil vzklic kavzalnemu sodišču (§ 3. jur. pr.), potem pred vzklicnim sodiščem ne moreš zahtevati, da vstopi to kavzalno sodišče. To se pravi: tega ne smeš zahtevati, kar že imaš!

2. Če je prva instancija trgovsko ali pomorsko okrajno sodišče.

§ 45., odst. 2. jur. pr. pravi: Ebenso können Entscheidungen eines Bezirksgerichtes für Handels- und Seesachen vor das allgemeine Bezirksgericht, oder statt vor letzteres zum Wirkungskreise des Bezirksgerichtes für Handels- und Seesachen nicht deshalb angefochten werden, weil die Rechtssachen statt vor das Bezirksgericht für Handel- und Seesachen vor das allgemeine Bezirksgericht, oder statt vor letzteres zum Wirkungskreise des Bezirksgerichtes für Handel- und Seesachen gehören. To velja pa le glede kompetence prvih instancij. Iz teh vzrokov se pristojnost dotičnega okrajnega sodišča ne sme izpodbijati. Glede II. instancije pa to pravilo ne more veljati, to je, če je v prvi instanciji stvar razsodilo se pred nepristojnim sodiščem, iz tega še ne sledi, da bi se jo moralo tudi v II. instanciji pred nepristojnim sodiščem razsoditi. Omeniti pa moram tu, da navadno okrajno sodišče, ako je v slučaju §-a 45., odst. 2. jur. pr. sodilo o trgovski zadevi, v sodbo ne sprejme dostavka §-a 446. c. pr. r. kajti le-ta § izrecno določa, da tak dostavek sprejema v razsodbo le tisto okrajno sodišče, ki ob jednom izvršuje sodstvo v trgovskih zadevah.

Če toraj pred navadnim okr. sodiščem teče zadeva, ki prav za prav spada pred posebno okrajno sodišče za trgovske zadeve, predložilo bode okrajno sodišče potom vzklica spise civilnemu sodnemu dvoru, odnosno civ. senatu. Tu pa bode vgovor nepristojnosti uveljaviti mogel se le tedaj, če je stranka tudi že pred okrajnim sodiščem nepristojnost vgovarjala, drugače je stvar po §-u 104. jur. pr. molče prorogovana. Naopak pa bode trgovsko sodišče, ako je mnenja, da je stvar, ki se je razpravljala pred okrajnim sodiščem za trgovske zadeve, civilna, v smislu §-a 103. jur. pr. morala na vprašanje pristojnosti uradoma ozirati se, toraj tudi v slučaju, da stranka v I. instanciji tega vgovora ni uveljavila. Spremenilo se bode v civilni senat v smislu §-ov 61. in 62. jur. pr.

Vse pod točko VI. povedano velja za vzklice.

Vprašanje pa je, kako z rekurzi. To pa določuje § 207. opravilnika (Geschäftsordnung). Rekurzi proti razsodbam¹⁾ in proti ukrepom okrajnih sodišč za trgovske zadeve gredo pred trgovsko sodišče, odnosno trgovski senat. Rekurzi proti razsodbam okr. sodišč, ki ob enem izvršujejo tudi sodstvo v trgovskih zadevah, prav tako pred trg. sodišče, odnosno trg. senat. Drugače pa rekurzi proti ukrepom takih okrajnih sodišč. Ti gredo vedno pred civilni senat sodnega dvora. Iz poslednje določbe navstala bodo navzkrižja in zapreke, o čemer pa morda pozneje kedaj spregovorimo.

¹⁾ Proti razsodbam rekurz, ako gre pritožba samo glede stroškov. (§ 55. c. p. r.)

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Priposlani in molče sprejeti račun o izročeni predmetih ne izključuje, da se nista pogodnika drugače dogovorila o cenah predmetov, naštetih v tem računu, nego so v njem naznačene.

Z razsodbo od 5. aprila 1893, št. 1790 obsodilo je deželno sodišče v Trstu tožena soproga C. in T. O., naj plačata tožitelju Fr. M. v 14 dneh pod eksekucijo *a)* drug za družega in nepogojno 400 gld. s 6% obrestmi vred od 900 gld. od 1. januarja 1890. leta dalje v plačilo kupnino bale, katero je napravil tožitelj po njiju naročilu za ml. njiju hčer M. O-vo ter da mu povrneto v istem času in pod enako posledico dve tretjini pravnih stroškov od 112 gld. s 6% obrestmi vred od 1. januarja 1893. leta dalje ter da mu povrneto v istem času in pod enako posledico tudi poslednjo tretjino pravnih stroškov, ugotovljenih na 112 gld. s 34 gld., ako bodo dokazane, z glavno prisego, tožencema po tožitelju naloženo, te le okolnosti: *a)* da je hodila sotožena T. O-ka, ko je pretresala prevdarek, večkrat v poslovnico tožiteljevo, kjer je vedno izražala, da ne namerja po-